

Verslag Arenadiscussie: “Opgroeien van onze jeugd”

GGD GHOR Nederland
GGD Brabant Zuid Oost
ZuidZorg
De Zorgboog

21 maart 2016

Samenvatting

- In de leeftijd tot 4 jaar is er heldere ondersteuning en vinden we (ouders) het normaal om ons te laten helpen en voorlichten.
 - Er is een duidelijk centraal meldpunt in de vorm van het consultatiebureau, zwangerschapsgym, de week kraamhulp (en de huisarts)
 - De aandacht die we merken is gericht op fysieke ontwikkeling (“werkt” alles)
- Na die leeftijd (c.q. vanaf dat kinderen naar de basisschool gaan) komen pas de issues m.b.t. (psycho-)sociale veiligheid en issues m.b.t. opvoeding op tafel
 - Er is dan geen duidelijke ingang meer waar je met vragen terecht kan!
 - Het aanbod is zeer divers en vaak slecht gecommuniceerd (via school / flyers)
 - Van het aanbod dat er is, is het moeilijk te bepalen wat wel en niet goed is en wanneer je wat het beste kan inzetten.
 - We voelen hierin geen regie / centrale rol
- De uitdaging is het integreren van professionals op dit vlak in een helder, eenduidig & makkelijk vindbaar platform voor ouders.

Introductie

- De Zorgboog, GGD Brabant Zuidoost en ZuidZorg dragen dit initiatief dat gestart is bij GGD Nederland (GGD GHOR)
- Bedoeld om beelden op te halen bij ouders over hun beleving bij alle aspecten die komen kijken bij opgroeiende jeugd
- Alle mensen in de buitenring willen graag leren van de beelden, meningen en ideeën die er leven in de binnenring.
- In de buitenring zitten allerlei organisaties die werken op het vlak van jeugd(gezondheids)zorg zoals GGD, thuiszorg, gemeenten, onderwijs.

Voorstelrondje

- Moeder 2 kinderen, 3de op komst
- Moeder van 2 zoons (2 en 4)
- Moeder van 2 kinderen (8 en 6) in samengesteld gezin met aanvullend nog 3 kinderen
- Vader van 2 kinderen (9 – 5)
- Moeder van 2 (15 – 18)
- Moeder van 3 (9 – 8 – 6)
- Moeder van 2 zonen (12 – 15)
- Moeder van 2 (13 - 15):
- Moeder van tweeling van 2
- Vader van 2 (4 – 2)
- Alleenstaande moeder van dochter (14)

Wat is het eerste waar u aan denkt bij het thema: Gezond en veilig opgroeien van jeugd?

- **Gezondheid:** goed en gezond eten, gebruik van alcohol
- **Veilig thuis:** jezelf veilig voelen in je eigen omgeving
- **Veilig voelen:** hechting, vertrouwen, dingen kunnen bespreken
- **Verkeersveiligheid:** verkeerssituaties en verkeersgedrag in relatie tot kinderen. Ook een thema als oortjes en het niet horen van de omgeving
- **Fysieke veiligheid:** veilige thuisomgeving (fysiek) traphekjes, stroom etc
- **Sociale impact van social media:** veilig voelen op sociale media en erover kunnen praten
- Hoe je gesprekken voert waarin vertrouwen blijkt en kinderen kunnen zijn wie ze zijn.
- Dat kinderen altijd weten waar ze terecht kunnen en waar ze hun verhaal kunnen doen.
- **Dat kinderen kunnen zijn wie ze zijn**
- **Vaccinatieprogramma's**
- **Kindvriendelijke "content"** op TV, YouTube, etc.
- **Veelgenoemd thema:** zoektocht naar kinderen voldoende vrijlaten zodat ze zich kunnen ontplooien en toch vasthouden en beschermen (zoals ouders deze rol voelen)

Welke organisaties kent u die hiermee bezig zijn?

- GGD
- Consultatiebureau
- Scholen
- Kinderdagverblijven
- Sportclubs
- Veilig Thuis (opvolger meldpunt kindermishandeling)
- Huisarts
- Verloskundige
- Kraamzorg

Wat vindt u van de ontwikkeling naar meer samen- en zelfredzaamheid?

- **Goed:**
 - Zelf met behulp van vrienden en buurtgenoten zaken oplossen (bijv. opvang)
 - Elkaar te helpen (en dat ook terug ontvangen)
 - Het normaliseert: omdat er onderling meer over gesproken wordt, wordt er minder snel een beroep gedaan op professionals
 - Bijv. WhatsApp groep moeders
 - Het wordt minder snel een probleem met bijbehorende schaamte
 - Zelf bepalen welke kant het op gaat.
- **Minder goed:**
 - Niet iedereen kan dat, of weet hoe het moet
 - M.b.t. jeugd blijft er een boeiend generatieverschil dat ook nog eens fundamentele perceptieverschillen met zich mee zal brengen
 - We hebben nu eenmaal groepen (drugs, ziek, psychotisch) die het niet kunnen
 - Vraag: hoe bepalen we nu grenzen/normen waarbinnen er “vrijheid” is en wat we “niet normaal” vinden als maatschappij?

Kan iedereen zelfredzaam zijn?

- In principe zou 90% dat moeten kunnen, wellicht zo nu en dan met een beetje hulp
- **Maar:** het is ook erg moeilijk te zien aan de buitenkant. De gekste dingen vinden plaats in ogenschijnlijk 'nette' gezinnen
- **Maar:** we sturen ook niet actief op het vermogen van ouders om te kunnen opvoeden. We laten het dus meer vrij zonder dat we weten of mensen het wel kunnen.
 - Zou “opvoedkunde” in de breedste zin van het woord dan niet veel meer geïntegreerd moeten worden in bijvoorbeeld regulier onderwijs
 - “sturen aan de voorkant” is beter dan “in moeten grijpen achteraf”
- Scholen doen gelukkig ook veel meer op het gebied van sociale vaardigheden
- **Vraag:** weten nieuwe ouders wat hen te wachten staat als ze (het eerste) kind krijgen. Eigenlijk vinden we daar allemaal hetzelfde wiel uit!!
- **Vraag:** hoe bepalen we grenzen van zelfredzaamheid? En wanneer sturen we op veiligheid binnen een gezin en m.b.t. de omgeving?
 - Er blijft een grijs gebied over waar heel verschillende beelden over bestaan
- **Discussiethema:** wat is normaal/binnen grenzen en wat niet?

Wat vindt u van zelf- en samenredzaamheid in relatie tot het opgroeien van onze jeugd?

- Hebben we voldoende “ogen en oren” die kunnen waarnemen of het wel of niet goed gaat?
 - Hoe gaan we om met signalen, c.q. krijgen we wel voldoende signalen?
 - Durven mensen zelf wel signalen te geven want hier aan tafel blijkt al dat dat een grote drempel is en die heeft ook met schaamte te maken?

Onder de loep: “Lichamelijke gezondheid”

- Wat is belangrijk:
 - Buiten spelen: naar buiten kunnen om te spelen en dat ook daadwerkelijk doen
 - Gezond eten op school (ook wat ze meekrijgen van thuis uit)
- Aanbod van gezond eten: soms denk je dat het gezond is en dan blijkt het achteraf weer heel ongezond te zijn
 - Veel voedingsmiddelen zijn verkeerd maar worden als gezond aangeboden, je moet het etiket echt heel goed bestuderen
 - Naast de voedingsmiddelenindustrie werken ook de supermarkten niet mee: “de hele zoete K3 hagelslag staat op ooghoogte”
- Gedrag van onszelf: hoe leren wij als ouders onze kinderen omgaan met (fout) aanbod, iPad, YouTube, etc. Geven we voldoende grenzen aan. Veel voorbeelden aan tafel over “fout” gedrag van ouders en school
- Vraag: hoe stel je vast of je kind lichamelijk gezond opgroeit?
 - Je kan dat toch zelf zien...
 - Het consultatiebureau helpt (alhoewel die soms ook onterecht alle alarmbellen laten rinkelen)
 - Bepaalde basic controles zouden voor iedereen goed zijn: gehoor, gezicht, etc (heeft niks te maken met niveau van de ouders)
 - Maar: mensen denken vaak dat ze het wel weten maar hoe weet je dat zeker?

Wat zouden we collectief moeten regelen

- Aanbod in de wijk:
 - Voor alle leeftijden
 - En, dat de bewoners echt weten wat dit aanbod is en dat het goed / te vertrouwen is.
- En waar moet je eigenlijk naartoe als je vragen hebt?
 - Huisarts
 - Schoolarts (er ontstond een discussie in de zaal over of die nog bestaat?!)
 - Consultatiebureau
 - Grote onduidelijkheid over eenduidige ingang vanaf moment dat kinderen naar de basisschool gaan
- Duidelijke ingangen voor Basisaandoeningen (vooral kleinere kinderen):
 - Gezicht, gehoor, wellicht nog meer
 - Grotere kinderen (meer aandacht voor psychosociale kant)

Onder de loep: “psychische en sociale gezondheid”

- “Dat ze gelukkig worden is mijn grootste verantwoordelijkheid”
- **Ouders blijken vele dilemma’s op dit vlak te hebben:**
 - Beschermen en toch niet bang maken
 - Vrijlaten maar ze toch waarschuwen
- **Eigenlijk is het gek dat het consultatiebureau het hier nooit over heeft!!**
 - Ook niet hoe we hier straks mee om moeten gaan.
 - Die doen alleen maar dingen die meetbaar zijn m.b.t. lichamelijke gezondheid
 - Ik zou dat er eigenlijk wel bij willen hebben
- Op dit vlak vallen we snel terug op “Google” en vrienden. We weten niet goed waar je zou moeten zijn en wat betrouwbare informatie is. Iedereen lijkt hierover zijn eigen mening en theorie te hebben. Eigenlijk moet je het zelf maar bepalen wat het beste is voor jou kind.
- **Elke ouder kan een moment bereiken dat het teveel wordt en dat je het niet meer weet. Bij wie moet je dan zijn?**
 - Het is belangrijk dat er een vangnet is.
 - Tot 4 jaar is het helder: het consultatiebureau
 - Daarna is het zoeken: via internet, eigen netwerk, vragen op school (dat lijkt de meest gebruikte ingang)
 - Onduidelijkheid in de groep of de GGD een rol heeft (en welke) in de periode na 4 jaar
 - De huisarts wordt nog het meest genoemd samen met de scholen

Onder de loep: “Opvoeden”

- We zien hele grote verschillen, overal zie je nieuwe aanpakken en inzichten maar ook domme dingen!
- **Opm:** Laat een kind ontdekken, ruimte en vertrouwen geven
- **Ja maar:** rondom internet, gamen en social media zijn grenzen echt nodig en hoe doe je dat dan?
- **Opm:** Opvoeden: is zo’n beetje het moeilijkste vak dat er is.
 - En tegenwoordig moet je baan, huishouden en ouderschap heel erg combineren (er zit zelfs veel sociale druk op). Dat is echt heel moeilijk en we zien mensen omvallen. Dit is ook echt iets van deze tijd
- **Vraag:** Wat kan je zelf en waar zouden we collectief iets moeten regelen?
 - Bijvoorbeeld ‘Triple P programma’ om ouders te helpen op dit vlak. Zoiets zou iedereen moeten hebben
 - En daar op dezelfde manier mee omgaan als zwangerschapsgym. Het is niet verplicht maar bijna iedereen gaat dit doen
 - Meer aanbod en er beter over communiceren zodat we niet alleen de “bovenlaag” van de maatschappij bereiken
 - **NB: er is altijd sprake van een soort schaamte om de hulpvraag te stellen (terwijl we dat bij kleine kinderen helemaal niet hebben). De grens is als kinderen naar de basisschool gaan**
 - Wellicht al inventariseren en voorbereiden op het consultatiebureau
 - Nu ontdek je een hulpbron omdat je oog toevallig valt op een poster (op school of bij huisarts)
- **Genoemd idee:**
 - Ruimere en vraaggerichte kinderopvang om de druk eraf te halen

Stel: we schaffen alle bestaande instellingen af?

- Alles afschaffen is niet goed!
 - Daarmee verliezen we contact met hele lagen van de bevolking
 - De maatschappij is echt heel complex geworden
- Er moet een vangnet blijven. Vooral ervaringskennis m.b.t. de domeinen (psycho)sociale- en opvoedingsvraagstukken.

Ronde 2:

Vragen uit de buitenring

Vraag 1: Gebruiken we onze ouders nog?

- Gek genoeg doen we dat wel als kinderen heel klein zijn (vaker praktische dingen) maar minder als de kinderen ouder zijn
- Hoe ouders dat vroeger met ons gedaan hebben blijkt na discussie wel vaak een referentiepunt te zijn (positief of negatief)
- En als we dan tegen grenzen aanlopen, dat je het niet meer weet?
 - De ervaringen aan tafel betreffen vooral een soort klankbordfunctie en niet zozeer advies (ach joh: dat is ons vroeger zo vaak overkomen)
 - Ouders vinden alles leuk
 - Het lijkt vaak een tussenstap voordat je naar de huisarts gaat

Vraag 2: Hebben jullie beelden bij de periode dat kinderen 19-25 zijn?

- Nee, maar wel heel nieuwsgierig
- Ik zou geen idee hebben wat mijn kinderen straks echt gelukkig gaat maken
 - Kinderen kiezen toch hun eigen weg?
- Ja, ik wel: ik verwacht/hoop bijvoorbeeld dat ze gaan studeren en het goed gaan doen op school en dat ze sociaal zijn en blijven, en zich netjes gedragen.....en dat ze er allemaal zelf voor gekozen hebben.....
 - Actief huiswerk laten maken en overhoren bijvoorbeeld!
 - Veel verschillende beelden over dit onderwerp (het wel of niet expliciet uitspreken van verwachtingen en daar actief op sturen)
- Vooral dat ze zelfstandig zijn.
- Waar zitten je angsten?
 - alcohol en drugs, social media, internet, pesten
 - Kinderen die zichzelf wat aandoen / overspannen zijn → weten we wat er zich echt van binnen aan het afspelen is?
 - Dat we het niet zien / dat het onder onze ogen gebeurt
 - Dat ze me niet meer nodig hebben!

Vraag 3: Opvoedcursussen, optioneel of verplicht

- Echt verplicht heeft geen zin!
- “Verplicht” maar dan in een vorm dat het gemeengoed is (zoals zwangerschapsgym, verloskundige en consultatiebureau)
 - Zodat het normaal is dat we het gaan doen en dat 80% het wil
 - Opm: maar niet dat mensen zonder kinderen ernaar toe moeten...
 - Hoe doen we dat (ideeën):
 - Maak een verlenging van het consultatiebureau
 - Zorgen dat het er is en dat iedereen het weet
 - Vast jaarlijks aanbod via school: cursussen / trends bespreken
 - Postbus 51-achtige campagnes om mensen te activeren
 - **Voor 4-18 net als consultatiebureau 1 vaste plek voor vraagstukken**
- Liefst geïntegreerd in onderwijs, te beginnen op de middelbare school. Net als wiskunde
 - Idee: start al met communicatieve vaardigheden op de lagere school

Vraag 4: Wat vinden jullie van “verplichte” vakken die niet aan lijken te sluiten bij behoefte van kinderen?

- We zien een toename van “vrijere” scholen die meer uitgaan van de bewegingen bij het kind
- Anderen: ja maar soms moet je er doorheen en blijkt het later toch goed te zijn
- Echt “dwingen” voelt aan tafel in ieder geval te tegenstrijdig
- Maar: is de echte uitdaging niet voor de docenten om veel creatiever te zijn in het vinden van manieren om kinderen iets leuk te laten vinden.
- Onderliggend thema is ouder worden zelf (afzetten tegen gevestigde kaders)
- Er lijkt een trend dat het tegenwoordig meer gaat om vaardigheden en minder om platte kennis

Vraag 5: Hoe bereiken wij als professional de ouders, welke tips heb je voor ons?

- Alle aanbieders hier in de zaal bieden hun eigen folders aan en dat is een woud aan info. Dat zou je moeten bundelen in een speciaal platform waarin alle organisaties/professionals samenwerken
 - En, veel meer cursussen en voorlichting aanbieden
- NB: let op dat mensen een gevoel moeten krijgen voor de geloofwaardigheid van al het aanbod. Zo'n platform zou daarbij helpen
 - Je moet namelijk ook vertrouwen hebben in de aanbieder
 - In zoekopdrachten (zoals “driftige peuter”) bovenaan komen staan
 - Naast online info ook makkelijke chat-/belfunctie aanbieden
 - Slim gebruik maken van scholen (vraag & aanbod)
 - Heel erg zichtbaar zijn (en met één gezicht)
 - Vaste cursussen aanbieden
 - Open dagen organiseren en voorlichting geven
- Samengevat: beter aanbod en betere branding en marketing (PR) via dit eenduidige platform dat mensen kunnen vertrouwen
- **NU: we zijn online aan het zoeken en als we het al vinden, weten we vaak niet of het betrouwbaar is (of we vinden verschillend aanbod van verschillende organisaties)**

Ronde 3:

Nabespreking buitenring

Wat was de rode draad?

- De behoefte aan een eenduidig platform voor de hele periode van 0 – 18
 - Waarbij fase specifieke aandacht en aanbod is
 - Het moet laagdrempelig zijn
- Opvallend was dat men vond dat we niet goed vindbaar zijn en dat mensen niet goed weten wat ze dan kunnen halen/verwachten
 - En dit was een gezelschap dat dicht “bij het vak zit”
- Medisch/lichamelijk is het veel beter geregeld dan (psycho)sociaal en qua opvoeding

We zijn verrast door:

- De behoefte aan uitwisseling van ervaringen
- Het lijkt een soort ui-model waarbij de eerste schil naasten en familie is, daarna de burenbuurt en uiteindelijk de professional
 - Dat eerste niveau van de “ui” zou wellicht nog mogelijkheden bieden voor ons
- De behoefte aan een eenduidig platform (zoals op de vorige sheet)
- Dat men het niet gehad heeft over de sociale wijkteams (bijvoorbeeld in Eindhoven WIJ Eindhoven). Dit is helemaal niet genoemd vanavond!!
- Dat er veel gezocht wordt maar mensen niet weten wat ze zouden moeten kiezen omdat er geen keurmerk of zoiets is.
- Dat de tijd gevlogen is en dat blijkt dat dit een heel belangrijk onderwerp is voor mensen. Er werden heel makkelijk hele kwetsbare dingen met elkaar besproken.

Ideeën

- Wellicht zijn we te aanbodgericht (vanuit een klassieke manier) en moeten we creatieve manieren zoeken om de mensen te bereiken
 - “Tupperware” party methode wellicht (vriendinnengroep over deze thema’s)

Wat zien jullie als de grootste uitdaging

- Mensen bereiken met een eenduidig aanbod vanuit de professionals op dit gebied
- De op papier ontwikkelde doorgaande lijn JGZ 0-18 jaar lijkt goed aan te sluiten op hetgeen ouders inbrengen. Nu aan de slag met het echt concretiseren van dit eenduidige aanbod en onze huidige structuren/organisaties met hun eigen belangen loslaten!
- En, nieuwe manieren vinden om ouders te bereiken:
 - Dat ouders weten wat er te halen is
 - Dat het goed en te vertrouwen is
 - Dat we bepaalde taboes proberen te doorbreken

Wat kan ik zelf beïnvloeden

- Meer aandacht in het stuk dat niet medisch/lichamelijk is
- Meer aandacht voor naar buiten treden, naar de mensen/scholen toe